

Förslag A 1971/UHN
Behandlas i Utskottet för ett hållbart Norden

Betänkande över medlemsförslag om hållbar turism (A 1971/UHN)

Utskottet för ett hållbart Norden föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- att utveckla ett gemensamt nordiskt ramverk för att inom turismnäringen mäta enskilda ekonomiska sektors miljömässiga påverkan, speciellt i Arktis och områden med särskilt sårbar natur
- att kartlägga miljö- och klimatkonsekvenser skapade av turism i Norden med hjälp av ramverket
- att göra en handlingsplan för att minska turismens miljö- och klimatkonsekvenser i Norden

Bakgrund

Turistnäringen har ökat kraftigt i de nordiska länderna under de senaste åren. Detta har lett till ekonomisk tillväxt och ökade möjligheter inom näringslivet, men samtidigt fört med sig en märkbar ekologisk belastning. Runt Norden märker lokalbefolkningen av "överturism", med negativ inverkan på miljön och ökat tryck på infrastruktur och lokalsamhällen.

De nordiska näringsministrarna inledde arbetet med en gemensam nordisk turismplan och ett ökat samarbete inom turism år 2017. Nordiska ministerrådet utarbetade en turismplan för 2019-2023 för att öka den tvärsektoriella politiska koordineringen och stärka förutsättningarna för att utveckla turismnäringen i Norden. Efter pandemin har mycket av det nordiska samarbetet fokuserat på att bygga upp turismnäringen igen.

Ministerrådets arbete ska inte enbart handla om att göra turismnäringen konkurrenskraftig och attraktiv. I enlighet med Nordiska ministerrådets strategiska vision ska turismsamarbetet även sikta på att göra verksamheten miljömässigt hållbar.

Som en del av hållbarhetsarbetet stöder Nordic Innovation projektet XNordic Travel Contest som går ut på att få näringslivet att själv identifiera och lösa de ekologiska

utmaningarna. Även om projektet har ett gott syfte är en ökad självregulering inom näringslivet inte tillräckligt för att säkra att turistnäringen blir miljömässigt hållbar.

I tillägg till att använda nuvarande europeiska hållbarhetsindikatorer för att mäta turismens miljömässiga inverkan i de nordiska länderna bör metoderna utvecklas så att man på ett lokalt, nationellt och nordiskt plan även kan mäta de miljömässiga effekterna av en viss ekonomisk sektor eller gren inom turismnäringen. Speciellt viktigt är det att undersöka och öka den miljömässiga hållbarheten i Arktis och områden med speciellt sårbar natur.

Enligt en studie av Nína M. Saviolidis, David Cook, Brynhildur Davíðsdóttir, Lára Jóhannsdóttir och Snjólfur Ólafsson publicerad i *Current Research in Environmental Sustainability* (3/2021) mäter inte dagens hållbarhetsindikatorer, som den Europeiska kommissionens indikatorsystem för turism (ETIS), olika företags- eller ekonomiska sektors inverkan på den nationella miljömässiga hållbarheten på ett tillräckligt sätt. Forskarna menar att genom att bedöma miljöpåverkan från en viss ekonomisk sektor kan man få en mer detaljerad bild av den ekonomiska verksamhetens effekter på en nations miljö. Vi bör alltså utveckla våra hållbarhetsindikatorer från att mäta initiativ som tagits av företag för att skydda miljön till att mäta effekterna av företagets verksamhet både lokalt, nationellt och på en nordisk nivå.

Forskarna lyfter fram att exempel på effekter som enligt deras forskning på Island lätt faller utanför hållbarhetsindikatorer är a) frågor som är specifika för miljömässigt känsliga områden, t.ex. nedtrampning, terrängkörning, landerosion, b) påverkan från kryssningsfartyg genom exempelvis luftföroreningar, avloppsrening och störningar av flora och fauna från passagerare som besöker kustlinjen med båtar, c) påverkan från byggande av turismspecifika anläggningar och boende, t.ex. avfall, transport av material och tillhörande utsläpp av växthusgaser, energi- och vattenförbrukning och så vidare, d) effekter från turismutveckling, särskilt med hänsyn till känsliga och vildmarksartade områden och e) bullerstörningar på djurlivet.

Dessa exempel visar på komplexiteten som turismnäringens hållbarhet står inför. Vi behöver kunna mäta dessa effekter för att kunna utföra turismnäringen på ett mer hållbart sätt.

Utöver nya redskap för att mäta turismnäringens miljömässiga konsekvenser behövs en handlingsplan för att minimera turismens miljömässiga belastning i hela området. För att genomföra detta och för att arbetet ska få effekt bör Nordiska ministerrådets arbete stöda och föra samman nationellt arbete för att både mäta och minimera turismnäringens miljömässiga konsekvenser.

Turismens miljö- och klimatmässiga konsekvenser är inte enbart nationella ärenden. Då flyg- och båttrafiken ökar får vi ökade utsläpp i hela regionen. Minskad biodiversitet påverkar oss över landsgränser. Att göra den nordiska turismnäringen hållbar är därmed en gemensam nordisk sak.

Utskottets synpunkter

Udvalget henviser til et nyt stort studie¹ der viser at turisme er skyld i 8 % procent af verdens drivhusgasudledning, hvilket er fire gange så højt, som først antaget. De primære kilder til udledningerne er flytransport, cruiseskibe, shopping og middage på restauranter med importerede føde- og drikkevarer. Studiet viser også at udledningen fra turisme stiger markant i disse år.

Udvalget finder at forslaget tager fat i en vigtig og aktuel problemstilling, som Norden med fordel kan styrke indsatsen og samarbejdet omkring. Den Konservative gruppe fremførte at i ett globalt perspektiv kan vi jämföra klimatavtrycket genom att åka inom Norden, istället för till andra långväga populära resmål, og foreslår at detta borde vara ett perspektiv som inkluderas i förslaget.

Udvalget finder att Nordisk råd ikke ska avstå från att ta detta förslag vidare, baserat på NMR:s ovilja att gå vidare med denna typ av förslag. Att upprätta en udretning der undersöka og kartlägga turisternas klimaavtryck skulle vara väldigt relevant. Udvalget noterer at udvalget for vækst og udvikling behandler en række forslag som omhandler turisme, men ser at indeværende forslag adskiller sig fra tidligere forslag eftersom der er fokus på turismens klima- og miljøaftryk og på at sikre en fremtidig bæredygtig sektor.

Udvalget understreger vigtigheden af en Nordisk indsats for bæredygtig turisme og ser med stor interesse på at Nordisk Ministerråds turismeplan udløber ved udgangen af 2023 og at en ny plan er undervejs. Udvalget ønsker at en ny Nordisk plan for turisme inkluderer indeværende rekommandationer.

Udvalget støtter forslaget med undtagelse af Nordisk Frihed og medlem uden partigruppetilknytning, som ikke støtter forslaget.

---

¹ [The carbon footprint of global tourism | Nature Climate Change](#)

Stockholm, den 6. februar 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Malin Larsson (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Anna Falkenberg (sb)

Emma Berginger (MP)

Krista Mikkonen (gröna)

Heikki Autto (saml)

Teitur Björn Einarsson (Sj.)

Mariane Paviasen (IA)

Lotta Johnsson Fornarve (L)